

Fjernvarmedagene 29. oktober 2013

**INNSPILL TIL ENDRING I REGULERING AV
FJERNVARME. *BASERT PÅ PROSJEKT FOR OED***

Kristine Fiksen, partner, THEMA Consulting Group

PROBLEMSTILLING – GITT AV OED

- Hvor stor betydning har tilknytningsplikten hatt for utbyggingstakten i fjernvarme, og hvilken betydning kan tilknytningsplikten ha for utbyggingstakt av fjernvarme framover?
- Bør reglene for tilknytningsplikten endres?
- Er det behov for prisregulering av fjernvarme dersom tilknytningsplikten fjernes?

Offentlig
978-82-93150-35-0

På oppdrag fra Olje- og energidepartementet
april 2013

THEMA Rapport 2013-18

MÅLET MÅ ALLTID VÆRE UTGANGSPUNKTET FOR REGULERING

Tidligere målsetninger for fjernvarme i Norge:

- 1980-tallet: Oppdekningsplikt / forsyningssikkerhet
- 2000-tallet: Energiomlegging fra strøm til annen fornybar energi
- 2010 og utover: Oppnå fornybardirektivet

Ønsker norske myndigheter å fremme fjernvarme som oppvarmingsløsning framover?

FORMÅLET MED TILKNYTNINGSPLIKT

Investering i fjernvarme er kapitalintensivt og irreversibelt

Betydelige stordriftsfordeler – det er billig å koble på flere brukere når infrastrukturen er på plass

Tilknytningsplikt.

- ..gir økt sikkerhet for fjernvarmeproduksjon og reduserer dermed den økonomiske risikoen – særlig for nye fjernvarmeanlegg
- ..bidrar til lave samfunnsøkonomiske enhetskostnader

BEHOVET FOR TILKNYTNINGSPLIKT AVHENGER AV FLERE FORHOLD

SENTRALT

TEK10 og TEK15

Krav til energi i statlige bygg

LOKALT

Utforming / vedtak av tilknytningsplikt

Markedets krav til energibruk i bygg

Krav til energi i kommunale bygg

REGULERING (ENERGI)

Tilknytningsplikt

Energimerkeordningen

Enovastøtte

KONSISTENS ER VIKTIG FOR EFFEKTIV REGULERING

Regulering som drar i ulik retning medfører:

- Suboptimale løsninger:
 - Andre løsninger enn fjernvarme velges i tilfeller der fjernvarme ville vært samfunnsøkonomisk beste løsning
 - Fjernvarme velges i tilfeller der andre løsninger er de samfunnsøkonomisk beste
- Aktørene velger løsninger som er unødvendig bedriftsøkonomisk kostbare fordi de må oppfylle motstridende krav
- Redusert effektivitet i annen virkemiddelbruk
 - Eks. Enovas fjernvarmestøtte
- ...men den indirekte reguleringen / incentivene har andre formål enn å fremme fjernvarme

UTFORMING AV TILKNYTNINGSPLIKTEN BØR REVURDERES

Noen forslag – men bør utredes nærmere:

- Beslutningsmyndighet:
 - Kommunene: Kjenner lokale forhold og prioriteringer – men ikke nødvendigvis i energisystemet. Mindre forutsigbar beslutningsprosess.
 - NVE: Kjenner behovene i energisystemet og sentrale myndigheters prioriteringer – kan gjøre en helhetlig vurdering.
- Begrense tilknytningsplikten til et gitt fjernvarmevolum – definere hva som er tilstrekkelig volum – evt hvilke kriterier som skal definere tilstrekkelig volum
- Tilknytningsplikt bør begrenses av nødvendig anleggsbidrag
- Leveringsplikt kan vurderes, men unntak bør da gis ved urimelig høye tilknytningskostnad for å unngå økte enhetskostnader

FORMÅLET MED PRISREGULERING

Tilknytningsplikten
reduserer byggeiers
valgfrihet

Innelåsningseffekter
også hos kunder uten
tilknytningsplikt

Prisregulering skal:

- Beskytte kundene mot monopolpriser
- Gi mest mulig riktige incentiver til utbygging av fjernvarme

- Fjernvarmeprisen skal også sammen med Enovastøtte sikre tilstrekkelig lønnsomhet i fjernvarme til at politiske mål om utbygging nås
- Fjernvarmeprisen kan ikke bli kunstig lav i henhold til statsstøtte-regimet

DAGENS PRISREGULERING ER FOR LITE FLEKSIBEL

Strøm er ikke lenger reell alternativkostnad (i TEK10, usikkert i TEK15) – og andre alternativkostnader er mer krevende å beregne i praksis

Prisstrukturen harmoniserer ikke med kostnadsstrukturen i fjernvarme – potensiell nedside (og oppside) for fjernvarmeselskapene. Eiendomsselskapene har i prinsippet kun oppside med dagens prisregulering.

Dagens prisregulering hindrer alternative prismodeller som kan være gunstig for både fjernvarme- og eiendomsselskaper i gitte tilfeller:

- Redusere risiko – fastpris
- Mellom-/spisslastprising (f.eks i bygg der en varmepumpe er dimensjonert utifra kjølebehovet)
- Reserverløsninger
- «Varmepumpeprising»

FLERE REGULERINGSMODELLER ER MULIGE ..

Prisbaserte modeller

- Direkte prisregulering uavhengig av inntektsnivå eller kostnader
- Kan baseres på alternativkostnad for eloppvarming eller andre løsninger
- Kan kombineres med regulering av prinsipper for prising, jf. elnett

Kostnadsbaserte modeller

- Tak/rammer for fjernvarmeselskapenes inntekter – direkte regulering eller overvåkning
- Kan inkludere anleggsbidrag
- Kan kombineres med regulering av prinsipper for prising, jf. elnett

..VALGET AVHENGER AV MYNDIGHETENES PRIORITERINGER

	Risiko	Transparens	Administrativt håndterbarhet og kostnader
Prisbasert	<p>FV-selskap: Økonomisk risiko (volum og pris), men kan reduseres noe gjennom muligheter for fleksibilitet i prising</p> <p>Kunde: Prisrisiko avhengig av detaljutforming</p>	<p>FV-selskap og kunde: Avhenger av hvor detaljert modellen er – dagens modell er relativt enkel, andre modeller kan bli vesentlig mer kompliserte</p>	<p>Dagens modell relativt enkel, andre modeller kan bli mer krevende å etablere og drive</p> <p>Velegnet for både gamle og nye anlegg</p>
Kostnadsbasert	<p>FV-selskap: Lav økonomisk risiko</p> <p>Kunde: Prisrisiko</p>	<p>FV-selskap: Relativt høy</p> <p>Kunde: Relativt lav pga. mer komplisert modell</p>	<p>Må etablere system og samle inn data</p> <p>Behov for å skille gamle og nye anlegg</p> <p>Økt byrde på konsesjonssystemet</p>

VI MENER AT REGULERING AV FJERNVARME BØR TILPASSES EDRINGER I OMVERDEN

Tilknytningsplikt

Behovet for tilknytningsplikt avhenger av rambetingelser for øvrig - det mest effektive vil være at alle incentiver trekker i samme retning, i alle fall i områder med konsesjon/tilknytningsplikt.

Leveringsplikt kan vurderes – men med begrensninger på tilknytningskostnad

Flytte myndigheten for beslutning av tilknytningsplikt til NVE?

Prisregulering

Det er fortsatt behov for prisregulering av fjernvarme – både med og uten tilknytningsplikt.

Men det bør gis rom for mer fleksibilitet i utforming av fjernvarmetariffer

Flere reguleringsmodeller er mulige – valget avhenger av myndighetenes prioriteringer

THEMA

CONSULTING GROUP

Kontakt:

kristine.fiksen@t-cg.no